

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนโยบายการแข่งขันทางยุทธศาสตร์ของมหาอำนาจ Asia Pacific จีน สหรัฐอเมริกาและรัสเซีย มีจุดมุ่งหมายหลักในการเฝ้าติดตามวิเคราะห์นโยบายต่างประเทศของชาติมหาอำนาจสหรัฐอเมริกา จีนและรัสเซีย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การผสมผสานกรอบแนวคิดทฤษฎีที่หลากหลาย (non-structural theory or analytical method) และแนวทางการศึกษาแบบสหวิทยาการ (interdisciplinary) เพื่อทำความเข้าใจภาพรวมนโยบายต่างประเทศของมหาอำนาจสหรัฐอเมริกา จีนและรัสเซีย ที่อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างมหาอำนาจด้วยกันเองและต่อภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก อาเซียนและไทยในการกำหนดนโยบายและจัดวางยุทธศาสตร์เพื่อรองรับผลกระทบที่อาจเกิดจากการแข่งขันของมหาอำนาจทั้งสาม

จากการติดตามศึกษาวิเคราะห์พบว่า การแข่งขันระหว่างมหาอำนาจสหรัฐอเมริกา จีนและรัสเซีย มีลักษณะเป็นความสัมพันธ์แบบสามเหลี่ยมภายใต้บริบทแวดล้อมที่เต็มไปด้วยความท้าทายต่างๆ มากมาย ในภาพรวมนโยบายต่างประเทศของสามมหาอำนาจหลัก จะเห็นได้ว่ามีความพยายามในการรื้อฟื้นความยิ่งใหญ่ของตนเองในอดีตเพื่อความเหนือกว่าอีกฝ่าย อันเป็นความพยายามรักษาผลประโยชน์และความมั่นคงแห่งชาติของตน โดยเฉพาะนโยบายต่างประเทศสหรัฐอเมริกาที่พยายามดำเนินนโยบายให้อยู่ในสถานะที่ได้เปรียบและคงอิทธิพลเป็นมหาอำนาจอันดับหนึ่งของโลก นับแต่ยุคหลังสงครามเย็นเป็นต้นมา ด้วยการเป็นผู้กำหนดกติกาและระเบียบระหว่างประเทศที่ตนเองได้เปรียบหรือเสียเปรียบน้อยที่สุดท่ามกลางความผกผัน ไม่ว่าจะเป็นนโยบาย America First เพื่อการหวนกลับมาสู่ความยิ่งใหญ่อีกครั้ง (MEGA) ซึ่งในทางปฏิบัติออกมาในรูปของ “สงครามการค้าและเทคโนโลยี” และ “ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก” เพื่อต่อกรและสกัดกั้นการแผ่ขยายอิทธิพลในการรื้อฟื้นความยิ่งใหญ่ขึ้นมาใหม่ของมหาอำนาจจีนที่พยายามแทรกซึมและมีอิทธิพลต่อภูมิภาคอื่นๆ ในรูปของนโยบาย “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” (Belt and Road Initiative) และนโยบายชาตินิยม-ประชานิยมของปูตินตามด้วยยุทธศาสตร์ “หันเหสู่ฝั่งตะวันออก” (Far East Policy) ของรัสเซีย เป็นต้น

โดยเฉพาะอย่างยิ่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งเป็นจุดภูมิยุทธศาสตร์ขนานข้างด้วยสองมหาสมุทร จากนโยบายข้างต้นที่ส่งผลกระทบไปทั่วและทำให้เกิดการปรับสลับขั้วอำนาจใหม่ การหวนกลับมาฟื้นการเจรจาใหม่อีกครั้ง และในส่วนของไทยท่ามกลางการแข่งขันอย่างดุเดือดของมหาอำนาจทั้งหลาย การหวนกลับมาทบทวนจุดยืนตนเองเสียใหม่เพื่อให้อยู่อย่างเท่าทันและได้ประโยชน์มากที่สุดจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งยวด

คำสำคัญ: การแข่งขันมหาอำนาจ ยุทธศาสตร์ นโยบายต่างประเทศ สหรัฐอเมริกา จีน รัสเซีย

Abstract

The Research on “**The Strategic Competition Policy of the Superpowers in Asia-Pacific: China, the United States, and Russia**” aims primarily for monitoring its foreign policy. This research relies on a qualitative, non-structural theory or analytical as well as the interdisciplinary method to understand the overall picture of foreign policies of the US, China, and Russia. The competitive relationship between them revives the old rivalry affecting superpowers themselves and the whole of Asia-Pacific region, ASEAN and Thailand, particularly, in terms of formulating policies and setting their own strategies in dealing with the risks derived from the competitive nature between the three superpowers.

After close monitoring and analysis, the study reveals that the competition between the superpowers, the US, China, and Russia, can be viewed as a triangular relationship. Under this context full of many challenges and uncertainties, the three superpowers revive their great historical past and reinvent again. This status-quo strategy by nature of international politics is an attempt to alleviate their own national declining and weakening its security. US foreign policy seeks to curve the influence of its rivals for attaining the status of a superpower on the world stage since the post-Cold War period, by implementing disruption policy tactics. The US sets up its own rules and regulations, dictating other countries' behavior in the name of “America First' policy. The US utilized "Trade and technological War" and "Indo-Pacific strategy" to undermining China and Russia. Aiming at China's "Belt and Road Initiative BRI", but also Putin's populist-nationalist policy and Russia's "Far East Policy".

The competition of the superpowers has tremendous impacts on the international system that cause many states to realign. In term of trade, acceleration to other countries engage with the US has to re-negotiate the rule of the game between its partners. Thailand in the midst of these fierce competitions, it is imperative to rethinking about its own positioning and strategy to get the most benefit from their competition.

Keywords: Great Power Competitions, Strategy, Foreign Policy, USA, China, Russia